

ŠILUTĖS LOPŠELIO-DARŽELIO „ŽIBUTĖ“ VEIKLOS KOKYBĖS ĮSIVERTINIMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šilutės lopšelio-darželio „Žibutė“ (toliau – Mokykla) veiklos kokybės įsivertinimo tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) reglamentuoja Mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo tikslą, uždavinius, principus, modelį ir jo taikymą.

2. Mokyklos Aprašas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministerijos patvirtinta „Ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio ugdymo programas vykdančių mokyklų veiklos kokybės įsivertinimo metodika“, 2021 m. bei Geros mokyklos koncepcija, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2015 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr. V-1308.

3. Mokyklos veiklos kokybės įsivertinimas yra planinga veikla, sistemingas veiklos ir rezultatų naudojimo tyrimas, padedantis nustatyti, kaip pasiekiami strateginio, metinio veiklos planų tikslai, kokius tikslus gali kelti ateičiai, tobulinti veiklą geros mokyklos link.

4. Įsivertinimas yra vienas iš esminių mokyklos veiklos veiksmų, padedančių užtikrinti ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas vykdančios mokyklos veiklos kokybę. Įsivertinimu siekiama kurti besimokančią bendruomenę, kurioje nuolatinė visos mokyklos bendruomenės refleksija, savianalizė, visų lygių tarpusavio bendradarbiavimas, dėmesys aktualiausiems mokyklos veiklos aspektams, lemiantiems ugdymo kokybę, būtų esminiai.

5. Šiame Apraše vartojamos pagrindinės sąvokos:

Ankstyvasis ugdymas – ugdymas, teikiamas laikotarpiu nuo gimimo iki pradinės mokyklos.

Įsivertinimas – Mokyklos darbuotojų atliekamas kokybės užtikrinimo procesas, integrali Mokyklos veiklos dalis, skatinanti nuolatinę savistabą, refleksiją ir dialogą. Įsivertinimas padeda Mokyklos bendruomenei nustatyti stipriąsias Mokyklos veiklos sritis, Mokyklos veiklą grindžiančius vertybinius principus, identifikuoti išylančius iššūkius ir numatyti įrodymais grįstų sprendimų priėmimą mokykloje.

Kriterijai – rodikliui būdingi požymiai, išsamiai apibūdinantys jį ir nurodantys vertinimo pagrindą. Tai aiškūs teiginiai, aprašantys mokyklos veiklos praktiką. Vertinama veikla yra lyginama su kriterijais ir, remiantis jais, sprendžiama, kokio lygio veikla šiuo metu yra vykdoma. Remiantis kriterijais, rodikliai gali būti įvertinami kiekybiškai ir (ar) kokybiškai.

Mokykla – šiame apraše Mokykla yra institucija, vykdanči ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas.

Rodiklis – konkretus ir patikrinamas ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas vykdančios Mokyklos aukštos kokybės esminių ir pageidaujamų veiklos savybių aprašymas. Rodiklis yra duomuo, matavimo pagrindas, padedantis įvertinti / apibrėžti daugiaplanę ir sudėtingą Mokyklos veiklą, numatyti tobulinimo kryptį.

Sritis – esminis ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas vykdančios Mokyklos veiklos sandas, kurio įgyvendinimas laiduoja nuoseklų ir aukštos kokybės ankstyvojo ugdymo praktiką.

Vertinimas – sistemingas procesas, kurio metu renkama, analizuojama metodologiškai pagrįsta informacija apie Mokyklos veiklą ir palyginama su tam tikrais nustatytais ir aiškiais standartais. Vertinimas apima savyje ir įvertinimo elementą – remdamasis vertinamos veiklos standartais vertintojas nustato veiklos kokybės lygį.

Vertintojas(-ai) – asmuo (asmenu grupė), vertinimo dalyvis(-iai), atliekantis ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas vykdančios Mokyklos veiklos įsivertinimą ar

išorinį vertinimą. Jis (jie) renka, analizuoja ir apibendrina svarbiausius duomenis apie Mokyklos veiklos kokybę ir, jais remdamasis, priima vertinamąjį sprendimą.

II SKYRIUS

MOKYKLOS VEIKLOS KOKYBĖS ĮSIVERTINIMO TIKSLAS, UŽDAVINIAI, PRINCIPAI

6. Mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo tikslas – sukurti Mokykloje, vykdančioje ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas, kokybės siekio kultūrą, į Mokyklos tobulinimo procesus įtraukiant visus bendruomenės narius.

7. Uždaviniai:

7.1. Puoselėti pedagogų refleksiją, savianalizę ir bendradarbiavimą kaip vienus iš pagrindinių profesinės veiklos tobulinimo būdų;

7.2. Skatinti Mokyklos bendruomenės diskusiją apie aukštą ankstyvojo ugdymo kokybę ir jos siekį;

7.3. Identifikuoti Mokyklos stipriąsias puses, kylandčius iššūkius ir numatyti profesinio augimo gaires;

7.4. Skatinti kiekvieno Mokyklos bendruomenės nario atsakomybę ir kartu visos Mokyklos atsakomybę už veiklos kokybę;

7.5. Remiantis įrodymais, kurti Mokyklos kokybės vadybos sistemą.

8. Atliekant Mokyklos veiklos kokybės įsivertinimą remiamasi šiais principais:

8.1. Atsakomybės – atlikdama įsivertinimą visa mokyklos bendruomenė (kiekvienas jo dalyvis) prisiima atsakomybę už etišką įsivertinimo procesą, įsivertinimą atlieka objektyviai, tiksliai ir sąžiningai, tarpusavyje ir / ar su kitais įsivertinimo proceso dalyviais bendrauja pagarbiai, saugo visų turimų / gautų mokyklos duomenų konfidencialumą.

8.2. Holistiškumo – įsivertinimas atliekamas kaip vientisas, neskaidomas, visuminis procesas, aiškiai išžvelgiant įsivertinimo sričių tarpusavio sąsajas. Analizuojant, apibendrinant įsivertinimo metu gautus duomenis, reikia susieti ir apibendrinti iš visų šaltinių gautą informaciją.

8.3. Nešališkumo – įsivertinimas atliekamas objektyviai ir skaidriai. Visa teikiama įsivertinimo informacija ir priimami sprendimai turi būti grindžiami validžia duomenų analize, pagrįstais įrodymais, bendru vertinimo dalyvių sutarimu.

8.4. Kontekstualumo – vykdydama įsivertinimą, mokykla atsižvelgia į konkretų socialinį, ekonominį, kultūrinį, technologinį ir pedagoginį kontekstą; jis pripažįstamas kaip veiksnys, kuris gali lemti mokyklos veiklos kokybę ir kaip išteklius, kuriuo reikia remtis, siekiant aukštesnės kokybės.

8.5. Bendradarbiavimo – įsivertinimas yra bendradarbiavimo procesas, kai kiekvienas jo dalyvis supranta bendro darbo prasmę ir esmę, juo grindžia įsivertinimą ir pripažįsta, kad tai yra pagrindinė pokyčių jėga.

8.6. Kokybės siekio kultūros kūrimo – visas įsivertinimo procesas grindžiamas nuostata, kad vertinimas yra tik įrankis siekiant nuolatinio mokyklos veiklos kokybės gerinimo. Visi duomenys, gauti įsivertinimo metu, turi sudaryti prielaidas tobulinti mokyklos veiklą (ugdymo procesą ir mokyklos vadybą). Įsivertinimu siekiama identifikuoti stipriuosius mokyklos veiklos aspektus, atrasti ir panaikinti kliuvinius ir padrašinti mokyklos bendruomenę siekti aukštesnės veiklos kokybės.

III SKYRIUS

VEIKLOS KOKYBĖS ĮSIVERTINIMO MODELIS

9. Mokyklos veiklos kokybės įsivertinimui (kaip ir išoriniam vertinimui) siūlomas modelis, kuris išryškina ikimokyklinio ugdymo(si) unikalumą, specifiškumą ir turi aiškias sąsajas su Geros mokyklos modeliu. Siūlomas vertinimo modelis (1 priedas) sudarytas iš septynių vertinimo

sričių: 1) vaiko gerovė, 2) ugdymasis, 3) ugdymo(si) aplinkos, 4) ugdymo strategijos, 5) pasiekimų vertinimas ir ugdymo planavimas, 6) bendradarbiavimas su vaikų šeimomis, 7) besimokančios organizacijos kultūra.

10. Pateiktame ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programos įgyvendinančios Mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo modelyje, būtina suprasti ankstyvojo ugdymo ypatumus:

- pirma, šiuo laikotarpiu **suaugusio žmogaus sąveika su vaiku yra esminė**. Ikimokyklinio ar priešmokyklinio amžiaus vaikui sociokultūrinės aplinkos vaidmuo yra lemiantis, nes raidos ir ugdymo(si) subjektas nėra individualus vaikas, o integrali vaiko ir jam artimiausių suaugusiųjų sąveikos sistema,

- antra, siekiant ugdymo kokybės ir tikslingumo **svarbu atskirai įvertinti vaiko saviraidos ir ugdymosi procesus ir mokytojo taikomas ugdymo strategijas** bei jų sąsajas. Todėl įsivertinimo modelyje yra išskiriamos atskiros įsivertinimo sritys, susijusios tiek su vaiko ugdymosi procesu (vaiko gerovė ir ugdymasis), tiek su pedagogo darbo erdve (ugdymo strategijos, pasiekimų vertinimas ir planavimas, ugdymo(si) aplinkos),

- trečia, **tėvai kaip partneriai turėtų būti lygiaverčiai vaiko ugdymo(si) dalyviai** kartu su mokytojais, kad nuosekliai kuriami bendradarbiavimo tarp mokyklos ir šeimos pagrindai ankstyvojo ugdymo institucijoje sudarytų sąlygas visapusiškai šeimos ir mokyklos partnerystei vaikui pradėjus lankyti bendrojo ugdymo mokyklą.

11. Kiekvienoje mokyklos veiklos įsivertinimo srityje yra išskirti rodikliai ir kriterijai, kurie sudaro galimybę geriau atskleisti įsivertinimo sritį, apibrėžia siekiamą rezultatą, teikia galimybių mokyklos vadovams daryti sprendimus dėl mokyklos veiklos tobulinimo; padeda atsakyti į svarbiausią klausimą: **Ar mokykla dirba veiksmingai?**

12. Pirmoji sritis – **vaiko gerovė**, kurią suponuoja sąlygos, kuriose yra pripažįstami ir atliepiami visi vaiko poreikiai (fiziologiniai, emociniai, socialiniai, kognityviniai).

13. Antroji sritis – vaiko **ugdymasis** ikimokykliniame ir priešmokykliniame mažiujė gali būti apibrėžiamas kaip aktyvi ir prasminga vaiko veikla, sudaranti sąlygas bendrųjų vaiko gebėjimų (bendro pobūdžio kūrybingumo, vaizduotės, valios ir savireguliacijos, motyvacijos, kito žmogaus pozicijos bei veiklos prasmės supratimo) formavimuisi.

14. Trečioji sritis – **ugdymo(si) aplinkos** – tai fizinių, emocinių ir pedagoginių sąlygų visuma, kuri padeda ir skatina ikimokyklinio ar priešmokyklinio amžiaus vaiko ugdymąsi. Mokytojai, kurdami ugdymo(si) aplinkas, turi nuolat stebėti, kokie fiziniai ir pažintiniai aplinkos aspektai (priemonės ar veiklos) pirmiausia įsiklausydami į vaikų nuomonę, kuria grupės aplinką, ją papildydami, keisdami, modifikuodami.

15. Ketvirtoji sritis – ankstyvojo amžiaus vaiko raida pasižymi išskirtiniais bruožais, į kuriuos būtina atsižvelgti planuojant **ugdymo strategijas**: 1) vaiko raida yra kūrybinio pobūdžio, todėl labai svarbus nuolatinis vaiko patirties turinimas, kuris leistų jam plėtoti ir stiprinti savo kūrybingumą, 2) vaiko raida pasižymi netolygumu, kuris lemia tai, kad vaiko psichikos raida nebūtinai sutampa su jo biologiniu amžiumi, todėl to paties amžiaus vaikų psichikos raiška gali būti skirtinga. Mokytojas, dirbdamas net ir to paties amžiaus vaikų grupėje, turi taikyti skirtingas (individualizuotas) ugdymo strategijas.

16. Penktoji sritis – **vaiko pasiekimų vertinimas ir ugdymo planavimas** yra dvi labai svarbios mokytojo darbo dalys, leidžiančios atliepti vaiko raidą atitinkančius pedagoginius lūkesčius, paremtus nacionaliniais tikslais, įvardintais ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo pasiekimų aprašuose. Vertinimo-planavimo ciklas sudaro galimybę mokytojui kryptingai dirbti, atsižvelgti į atskirų vaikų ir (ar) jų grupių reikmes.

17. Šeštoji sritis – **bendradarbiaujant su šeimomis** būtina nepažeisti keturių esminių principų: (1) vertinti ir gerbti šeimos vaidmenį vaiko ugdyme, (2) pripažinti, kad šeima yra pagrindinis vaiko ugdytojas ir informacijos apie vaiką šaltinis, (3) leisti šeimai pačiai pasirinkti jai priimtinus dalyvavimo grupės veikloje būdus ir (4) laikytis konfidencialumo.

18. Septintoji sritis – **besimokančios organizacijos kultūrai** būdingas bruožas – nuolatinis mokymasis iš veiklos ir veikloje. Besimokanti organizacija yra gyvybinga, kai mokykloje

yra (1) psichologinis saugumas; (2) skirtumų pažinimas ir įvertinimas; (3) atvirumas naujoms idėjoms; (4) refleksija.

V SKYRIUS VEIKLOS KOKYBĖS ĮSIVERTINIMO ORGANIZAVIMAS

19. Mokyklos veiklos kokybės įsivertinimas yra Mokyklos kokybės užtikrinimo – vertinimo ir tobulinimo – ciklo dalis. Įsivertinimo principai įpareigoja Lopšelio-darželio vadovą, pavaduotoją ugdytiniams, pedagogus veikti kartu tariantis su ugdytiniais, jų tėvais (globėjais, rūpintojais) dėl ugdytinių siektinų vertybių, jų pažangos ir pasiekimų gerinimo, kuriant pasitikėjimo ir pagarbos vieni kitiems atmosferą.

20. Mokyklos veiklos kokybės įsivertinimą inicijuoja Mokyklos vadovas.

21. Mokyklos vadovas patvirtina įsivertinimo grupės sudėtį, dalyvauja įsivertinimo procese kaip Mokyklos bendruomenės narys, kartu su visa Mokyklos bendruomene aptaria įsivertinimo grupės gautus rezultatus ir kuria Mokyklos veiklos tobulinimo planą.

22. Mokyklos veiklos įsivertinimo būdą ir atlikimo metodiką pasirenka Mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo grupė, kuri yra atsakinga už viso įsivertinimo proceso planavimą ir įgyvendinimą. Visi Mokyklos bendruomenės nariai atsakingai dalyvauja įsivertinime ne tik pateikdami ar rinkdami duomenis, bet ir reflektuoja juos ir prisiima atsakomybę už Mokyklos veiklos tobulinimo procesus ir sprendimų įgyvendinimą.

23. Mokyklos veiklos kokybės įsivertinimas gali būti atliekamas kaip:

23.1. **Visuminis įsivertinimas** – tai plati mokyklos veiklos analizė pagal visas septynias veiklos sritis, rodiklius ir juos detalizuojančius kokybės kriterijus. Šis būdas yra skirtas mokyklos veiklos kokybės diagnostikai ir yra pagrindas teminiam mokyklos veiklos kokybės įsivertinimui.

23.2. **Teminis įsivertinimas** – gili, tikslinga, išsami pasirinktos mokyklos veiklos srities analizė, kurią mokykla atlieka norėdama išsiaiškinti ir išsūkius keliančią mokyklos veiklos sritį. Teminis įsivertinimas turėtų būti atliekamas be išankstinių nuostatų, mokyklos bendruomenei būnant atvirai visiems šio įsivertinimo galimiems rezultatams. Tik tokiu būdu mokykla galės parengti mokyklos tam tikros veiklos srities efektyviausią tobulinimo planą. Teminiam įsivertinimui mokyklos veiklos vertinimo sritis gali būti pasirinkta iš septynių įsivertinimo sričių arba suformuluota savarankiškai, nusistatant rodiklius ir kriterijus.

24. Atliekant Mokyklos veiklos kokybės įsivertinimą, yra renkami patikimi duomenys, pasirenkant tinkamus socialinio tyrimo metodus.

25. Mokyklos veiklos kokybės įsivertinimui plačiai taikomi antrinių duomenų šaltiniai: kiekybiniai Mokyklos stebėsenos duomenys, ugdytinių pažangos duomenys, pedagogų ir vadovų įsivertinimo ir atestacijos duomenys, įvairių Mokyklos vykdytų apklausų ir tyrimų duomenys ir kt. Šie duomenys papildo įsivertinimo metu tiesiogiai gautus duomenis, naudojami analizuojant situaciją ir grindžiant sprendimus dėl darbo kokybės bei tobulinimo kryptių.

VI SKYRIUS VEIKLOS KOKYBĖS ĮSIVERTINIMO ORGANIZAVIMO ETAPAI

26. Mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo grupei rekomenduojama įgyvendinti keturis įsivertinimo proceso etapus:

26.1. **pasirengimo įsivertinti** etapas. Jo metu Mokyklos veiklos įsivertinimo diskusijoje nusprendžiama pasirinkti teminį tam tikros srities įsivertinimą, taip pat turi būti įvardintas aiškus motyvas, dėl kurio yra pasirenkama viena ar kita sritis. Jais remiantis gali būti suformuluojamas teminio įsivertinimo motyvas;

26.2. **įsivertinimo koncepcijos kūrimo** etapas. Jo metu yra parengiamas mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo planas (įsivertinimo tikslai; dalyviai ir jų funkcijos; duomenų šaltiniai; analizės kriterijai; įsivertinimo eigos planas);

26.3. **įsivertinimo atlikimo** etapas. Jo metu įsivertinimo dalyviai renka duomenis ir informaciją. Pažymėtina, kad mokytojai turėtų surinkti patikimus įrodymus iš įvairių šaltinių ir bendradarbiaudami su visais bendruomenės nariais: kitais mokytojais, švietimo pagalbos specialistais bei vaikų tėvais (globėjais).

26.4. **analizės, apibendrinimo ir sprendimų** etapas. Jo metu Mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo grupė atlieka gautų duomenų analizę, kryptingai galvodama apie rezultatų reikšmę (vaikui, mokytojui, tėvams, mokyklai), sąsajas su praktine patirtimi, ryšius ir priežastis. Įsivertinimo grupė taip pat parengia pirminį Mokyklos veiklos įsivertinimo apibendrinimą, kuriame didelis dėmesys skiriamas galimiems sprendimams dėl Mokyklos veiklos kokybės tobulinimo. Apie Mokyklos veiklos kokybės apibendrintus įsivertinimo rezultatus ir tobulinimo kryptis informuojama Mokyklos bendruomenė, Mokyklos savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija, dalyvių susirinkimas (savininkas), kiti suinteresuoti asmenys. Konkretūs įsivertinimo metu gauti duomenys yra konfidenciali Mokyklos informacija.

VII SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

27. Veiklos kokybės įsivertinimas ir tobulinimas yra tarpusavyje susiję priežasties ir pasekmės ryšiais, daro įtaką vienas kitam. Mokyklos kaip pradinį tašką gali pasirinkti tobulinimo aspektą, o vėliau įsivertinti taikytų priemonių naudingumą ir atvirkščiai pradėti nuo įsivertinimo ir pereiti prie tobulinimo veiksmų. Tobulinimo ir vertinimo ciklas paprastai siejamas su Mokyklos strateginio planavimo ciklu.

28. Veiklos kokybės įsivertinimo rezultatai yra pagrindas bendru sutarimu priimti sprendimus dėl pasiektos veiklos kokybės, dėl pasiektos pažangos ir dėl ugdytinių socialinio, emocinio ir dorovinio ugdymo, jų ugdymosi pažangos bei Mokyklos veiklos kokybės tobulinimo.

29. Mokyklos informaciją apie veiklos kokybės įsivertinimo apibendrintus rezultatus ir tobulinimo kryptis skelbiam viešai atsiskaitydama visuomenei apie siekiamas vertybes ir pažangą.

30. Veiklos kokybės įsivertinimo rezultatai yra pagrindas bendru sutarimu priimti sprendimus dėl pasiektos veiklos kokybės, dėl pasiektos Mokyklos pažangos ir dėl vaikų socialinio, emocinio ir dorovinio ugdymo, jų mokymo (si) pažangos ir pasiekimų bei Mokyklos veiklos kokybės tobulinimo.

1 priedas. Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas vykdančios Mokyklos veiklos kokybės vertinimo modelis (trejos modelio dimensijos).

